

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхалэм
къыщегъэжьагъзу къыдэкы

Адыгэ Голос адыга

Макъ

№ 11 (21500)

2018-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 24-рэ

Къыхэтутыгъехэр ыкын
нэмийк къэбэрхэр
тисайт ижүүлгөтээтийн
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

Лыхэсэ Махьмудэ и Инатиэ Йухьагъ



Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Тыгъуасэ, щылэ мазэм и 23-м, къалэм имэрэу хадзыштым щытегушыягъэх Адыгэкаалэ инароднэ депутататхэм ясес- сие. Народнэ депутататхэм я Совет итхаматэу Тэшьу Аскэр зэрищгээ сессион хэлжэгээ депутататхэм шъэф шыкъэм тетэу амакъэхэр Лыхэсэ Махьмудэ Азмэт ыкъом фатыхи, Адыгэкаалэ имэрэу хадзыгъ.

А мэфэ дэдэм сыхьатыр 11-м Лыхэсэ Махьмудэ и Инатиэ зэрэхуяэрэм фэгъэхыгъэ цыиф зэхэхэшо Адыгэкаалэ щылагъ.

Адыгэкаалэ имэр и Инатиэ зэрэхуяэрэм фэгъэхыгъэ зэхахьэм иоффшэн хэлэжьагъ Адыгэ Республикаэм и Лышьхэу Къумпыйл Мурат. Лышьхэу игъусагъ Адыгэ Республикаэм и

ликэм и Конституционнэ хынкум и Тхаматэу Лыхэтыкъо Аскэр.

Иофхъабзэр къызэеуихыгъыкыи зэрищагъ Адыгэкаалэ инароднэ депутататхэм я Совет итхаматэу Тэшьу Аскэр. Аш народнэ депутататхэм ясессие унашьоу щаштагъэм, зэкэе депутат 15-мэ шъэф шыкъэм тетэу амакъэхэр Лыхэсэ Махьмудэ зэрэфатыгъэхэм, Адыгэкаалэ имэрэу зэрэхадзыгъэм къэзэрэугоигъэхэр щигъэгъозагъ.

Аш ыуж Лыхэсэ Махьмудэ трибунали къекуали, Адыгэ Республикаэм и Конституционнэ тырильхьи, гушыиэ къытагъ Адыгэкаалэ иэкономикэ ихэхьонгъэхэм, нахь зэтэгээ- псыхьагъэ хууным, цыифхэм

ящыиэкэе-псэукэе нахьшүү шыгъэнын зэрэфэльэкэе зардаэлжээштыр, иакыли ишэнэгъи, иамали ахэм зэрафигъэ- йоршыиэштыр.

Къалэм инароднэ депутататхэм я Совет итхаматэу Тэшьу Аскэр Лыхэсэ Махьмудэ фэгушшозэ, цыифхэр зэрэшыгухыгъэр къыгъэшьыпкъэжынэу, игухэлтышухэр къыдэхунхэу фэльялоэз, къалэм имэр зэрэхуугъэр къэзүшүхьатырэхтылыр ритыжыгъ.

Зэйкэем къыщыгущыягъэх къалэм ибзыльфигъэхэм я Союз итхаматэу Хъахъукъо Мирэ, Адыгэ Республикаэм и Парламент идепутатэу Джанхъют Теуцожь, нэмийкхэри. Зэйкэми Къумпыйл Мурат зы-

фагъазээ япсалъэхэм къащыхаэшцыгъ якъалэ хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм АР-м и Лышьхэу ренэу ынаалэ зэрэтэтыр зэрягопешкор. Лыхэсэ Махьмуди зыфагъазээ ралуагъ зэрэшыгухыэрэ къыгъэшьыпкъэжынэу, ежхэри ренэу сид фэдэрэ иоффыоки илпилэху зэрэфхэхуутхэр, зэрэкъотыштхэр.

Адыгэ Республикаэм и Лышьхэу Къумпыйл Мурат Лыхэсэ Махьмудэ фэгушшозэ ипсалъэ къыщыхигъэшцыгъ республикэм иятлонэрэ къалэ хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэр янэпльэху зэрэрамыгъэхирэр. Непэ ехүлэу къалэм итгогухэр нахьшүү ашыгъэх, сымэджэшри зэтэргээпсыхъэ, еджаплэхэм къэ-

сэу иоф зэдэтшэн фае. Мэхьяншхо зиэхэм ашыщ къэлэ бюджетэм хэхъоныгъэхъяэшыгъэнхэр, инвесторхэр къегъэлгэгъэнхэр. Адыгэкаалэ иде-путат корпуси уигъусэу, шүүзэдээлэпэйжызэ, шүүзэхтэу нэмийк къекуаплэхэри къызфэжуягъэхээзэ иоф шүүшлэнхуу тышүшэгугы. Лыхэсэ Махьмудэ аш фэдэ иофшэнхэм опыт илшь, хэхъоныгъэшүхэр къалэм зэрэригъэшыщхэм, иэкономикэ зыкызэрэригъэлэтиштим тицвихэ тель.

Тэри Лыхэсэ Махьмудэ тифэгушо ыкыи Адыгэкаалэ иштхуу ляагуу зыригъээтынэу, цыифхэм ятугаплэхэри къыгъэшьыпкъэжынхэу тифэлэл. **НЭХЭЕ Рэмэзан.**

даклоу медикхэр сымаджэхэм нахь афэсакынхэ, анаэ нахь атырагъэтын, явшээрэлхэри нахь дэгьюу агъэцэлэнхэ фае», — къыгуагъ Къумпыйл Мурат.

Адыгэ Республикаэм псауныгъэм икъеухуумэнкэ и Министерствэ илашчэхэм къызэрэтигъэмкэ, иэзэлэе корпуслыгъэм отделение заулэ хэтышт: педиатрическэр, терапевтическэр ыкыи неврологическэр. Апэрэ къатым поликлиникэр чэтишт, аш стоматологым, рентгенодиагностикэм ыкыи лаборатори-и якабинетхэр хэтыштых. Иэзэлэе корпуслыгъэм ишын мэлынфэгъум ыкыи хэтиштых. Адьгэ Республикаэм и Лышьхэу ипресс-къулыкъу

Социальнэ мэхъянэ зиэ псэуаль

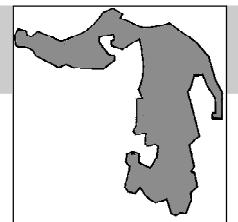
Адыгэ Республикаэм и Лышьхэу Къумпыйл Мурат Тэхьутэмийкье гупчэ район сымэджецхэм псеольшын иофхэр зэрэшыкхэрэм тыгъуасэ нэйгүасэ зыфишыгъ. Къатишэу зэтэтишт иэзэлэе корпуслыгъэм ишын мыш щаухы, нэбгүрэ 50-м аш щяиэзэнхэ альэкишт, джащ фэдэу нэбгүрэ 200-мэ яфэо-

фашыгъэр зыщагъэцэлэн атьэкишт поликлиники а унэм хэтышт.

Республикэм и Лышьхэу игъусагъэх Адыгэ Республикаэм псауныгъэм икъеухуумэн ыльэнхийкэе къыгъэнэфэгъэ стратегическэ инициативэхэм атэгъэпсыхъагъэ а псеольшынир макло. Сомэ миллиони 135,7-р Урысые Федерацием и Правительствэ ифонд къыхэгъыгъ, сомэ миллиони 7,1-р респуб-

ликэм ибюджет къыхагъэгъыгъ. «Мы социальнэ мэхъянэ зиэлэ псэуальэу ашырэм ишуагъэкэе цыифхэм ямедицинэ фэло-фашыгъэр фэдэ пчагыгъэкэе нахь дэгьюу афызэшүахыхэ хуущт. Джащ фэдэу сымэджэшри иоф шызышэхэрэм яшшьэрилхэр агъэцэлэнхэм пае амалеу ялэхэр нахьшүү хуущтых. Аш

Адыгейм щыхъурэ-щышэрэ



Тхъагъэпсэу Мэджыдэ мыжъобгъу къыфызэIуахыгъ

Мыекуапэ ицыиф гъашуагъэу, контр-адмиралэу Тхагъэпсэу Мэджыдэ зыщыпсэущтыгэ унэм тыгъуасэ мыжьобгу кызыфызэшуахыг. Мыщ фэгъэхыгэ зэхахьэу щылагъэм цыфыбэ хэлэжьаг: республикэм игъэцэкIэкIо ыкIи хэбзэгъэуцу кулыкъухэм ялIыкIохэр, ветеранхэр, ныбжыкIэхэр, Мэджыдэ игупсэхэр, игүунэгъухэр, иныбджэгъухэр, нэмыхэр.



Адыгейим и Премьер-министру
Александру Наролину
оофхъабзэм пэублэ псальэ
къышишызыэ, итьэс пчыагъэм
щытхъу хэлъеу къэралыгъом
ыкыл республикэм афэлэжъэгъе
Тхъагъэпсэу Мэджыде ишлэжь
гъэлтэгъэним непэрэ эзүкэл-
гъур зэрэфэгъехыгъэр хигъэ-
унэфыкыгъ. Урысыем ихидээ
флот хэхоныгъэхэр ышынхэм,
кулыкъум имэхьан зыкъегъэ-
лэтигъэним, къыткэхъухъэхэрэ
лэүхжэм яхэгъегу шу альэгъоу
пүгъэнхэм ар дэлжъягъ.

— Шылыкъагъэ, гуклэгъу зы-
хэлл юрт цыфку Тхъагъэпсэу Мэ-
джыдэ щытыгъ. Республика иветеран
движение хэхьонь-
гъэхэр ышынхэм илахьышу
хишиыхъагъ, ашкэ ышлагъэр
бэдэд. Мыш фэдэ цыфхэр арых
къэралыгъор ыкки Адыгейир
зэргүгушохэрээр. Аш риҳыжъэ-
гъэхэ һофигъохэр, гупшиксэхэр
тапэкки лыгъэктогъажэхэ зэ-
рэххүщым, етъашэрэ шэжжэу
тигу зэрилъяштым сицихъэ
тель, — кыбыагъ А. Нароли-
хин.

Адыгэ Республика́м и Къе-
ралыгьо Совет — Хасэм и
Тхъаматэу Владимир Нарож-
нэм гущы́эр зештэм, адигэ
льэпкы́ым икілэв пыгъяу Тхъа-
матэу Магништо Шафиеват

хэм, щыгэнэгъэм епльык! эу
фырилагъэм осэшхо афишыгъ.
Мыжъобгъоу къыфызэуяхырэм
сыд фэдэрэ лъэныкъоки мэ-
хъянешхо зэрилэр къигъэтхъыгъ.
— Шу ылтэгьбурэ ихэгъэгү
къеухумэгъенир ары Мэджьыде

Цыифхэм азығагу мамырныгъэ илтыныр, лъэпкъ зэфшъхыафхэм язэфыщтыкъялхэр гъэптигъэнхэр ишьэрэль шъхыалеу ылъытештгъяэ. Кыулыкъу зыдихыгъялхэм кызыэрэхагъяштыгъяэ, ыэдебныгъяэ, шъхъэкъе

и Парламент и Тхъаматэ.
Мыекъуапэ имэрэу Андрей Гетмановыр, АР-м иветеранхэм я Совет итхъаматэу Къоджэ Аслъан, муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» иадминистрацие ипащэу Мэрэтыкъо Аслъан, хэбзэухъумэкло къулыкъухэм яветеранхэм я Совет ипащэу Хъутыжъ Азмэт зэхахьэм къыщигүшылагъэх. Тхъагъэлсэу Мэджыдэ къыиклугъэ щылэныгъэ гъогур хэтки щысэтехынпэу зэрээштыштыр, егъашээрэ шлэжэуар цыфхэм агу къызэринэжбыштыр пстэуми къыхарьашыгь.

— Тиунагъокэ непэрэ ма-
фэм мэхъанэшко илэшт. Мы
зэхахьем тягэ зышлэштыгэхэу,
лоф дээшишагъэхэу, нэмыххэу
кыышызэрэугъоигъэхэм инэу
тафэрэз. Джаш фэдэу респуб-
ликэм, Мыекъопэ къэлэ адми-
нистрацием япщэхэм, ветаран
организациехэм, ДОСААФ-м
икъутамэу республикэм щылэм
«тхашьуегъэпсэу» ятэло, —
кышиагъ Мэджыдэ ыкъоу Му-
рят.

Мыжъобгъоу къызэйуахыгъэм
къэзэрэугъоингъэхр еклолгагъэх,
Тхагъэпсэу Мэджыдэ ишлэжь
агъэльпээзэ къэгъагъэхр кэл-
ралхъагъэх, шхъащэ фашыгъ.
ТХАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтхэр Ішьынэ Аслъян

Осэшхо фашигъ



Джырэблагъэ Лэгъо-Нэкъэ бгыльэ щыклоғъэ зэнэкъоқъо жэм щызэдыкшлэгъэ хьэхэм якъы-зэпчэйэн Урысые лъепкъ хуугъэшлэгъэ мэхъанэ илэу агъэнэфагъ. Гүшүлэм пае, Шъачэ щыклоғъэ «Формула-1» энхијорам имэхъанакъэ ср фал

Адыгейим ездовой спортымкіэ Федерацием ипрезиденттэу Татьяна Трепет къызэриуа-гъэмкіэ, Урысыем ичыпіэ 15-мэ къарыкыгъэх спортсмен 47-рэ йофтхъабзэм хәлжъягъэх. Ныбжь зиі спортсменхәм, ныбжькыкіехәм, апэрэу мы зе-нәкъокум къеклонгъэхәм за-ушшетыгь — километри 4,4-рэ гъогур къакулыгъ, джащ фәдәү, ягъогу нахъ kلاкоу, сәкъатныгъэ зиіехәр къыззәпчъэнхәм ахэ-ләжъягъэх. Зәнәкъокъухәм анэ-мыкіеу, республикәм къэкло-гъэх хъакіехәм апае програм-мэ гъашіегъон зәхәштакохәм агъехъазырыгь, къэгъельгъон-хәр, нәмыкі культурнэ йофтхъабзәхәр рагъекіокыгъэх.

Адыгэ Республикаем и Лысьхъеу Къумпыл Мурат тишъольыр щыкъюгъэ зэнэкъоукъум осаших фишнъыгъ Йофтхъабза

зэфэшьхяафхэм Лэгъо-Накъэ зэрафытэгъэпсыихъагъэр къыхигъэшыгъ ыкИи зэхэшаклохэм

зэрафэрэзээр ариуагь.
Жэм щызэдьыкшэгье хыпл зыхэллэжьэгье зэнэкъокум тэ-
клоныгъэр кыышыдихыгь Мые-
къуапэ щыщ Кристина Биби-
нам. Лыжэм тетхэм альэны-
къокэ Сергиев Пасад къи-
кыгъэ Сергей Геворкян апэ-
рэ чыпээр кыхыгь. Воро-
неж щыщ Инна Беспаловар
кызызэпчэйнымкэ ятлонэрэ
хуягъэ. Хыиту зыхэллэжьэ
зэнэкъокум Мыекъуапэ щы-
щэу мыгъэ апэрэу лыжэм тэ-
уцогъэ Сергей Нестаренко

теконыгъэ къышыдыхъгъ.
Къызэпчэйнхэм зэряпплы-
гъэхэм имызакъо, мыш хва-
кълэу къеклонлагъэхэм Адыге-
им изекло гъогухэм зашагъэ-
пъозэнхэ амал ялэ хъугъэ.

Зэральэкэу хэлэжьагъэх

Икыгъэ 2017-рэ ильэсыр экологилем и Ильэсэу Урысые Федерацием и Президент ыгъэнэфэгъагъ, шъолыр пстэумэ аар ишыкіэгъэ шыыпкъэу алтытэгъагъ.

Ильэсым кыкыцл тэтирес-публике щызешуахынэу зэхажьэцогъэгээ планым кыхиу-бытэштыгъэхэ Ioftkhabzexhэр аяацкагъэх, калам жьеу дэ-тыв нахь зэрагъэбэзэштим, цыфхэм, анахьэу ныбжыккэхэм, яэкологическое культура кызызераэтыщтим, тыкъээзыуцу-хъэр дунаим икъэбзэнгъэ узэ-рэпылтын фаем Ioft adashagъ.

Къэбзэнгъэм ирейдхэр

Экологилем и Ильэс оклофекэ мазэ къэс «къэбзэнгъэмкэ рэйдхэр» зыфиорэ Ioftkhabzexhэр Адыгейим ичыпэ зэфэшьхъафхэм ашыкагъэх. Зыгъэ-псэфыпэ чыпэхэм, псыхью-тшохом, мэз шъолырхэм альыпльагъэх, чыгу гектари 190-рэ фэдиз къаукуэбзигъ, хэкитекуулэхэу зыышыфэхэ чыпэхэм цыфхэм аашыгъагъэхэр 154-рэ хъухэу аукъэ-бзыхыгъэх.

Мыекъуапэ пштэмэ, Урысыем щызэхажэгъэ Ioftkhabzexhэм ашыщхэм къэледесхэр ахэлэ-

жьагъэх. Гъатхэм «Зеленая Россия-2017» зыфиорэ акцием хэлэжьагъэх, шыыхафхэр зэхажагъэх. Гъэмэфэ лъехьа-ны къэлэ клоцым ипсыубытылэхэр, Шыхэгуша инэпкъхэр аяацкагъэх. Ахэм ямы-закъо, къэлэ къэхалхэхими аансыгъэх, чыгыжъэу укло-рэигъэхэр дащыгъэх, цыраум зэльиубытыгъэхэ чыпэхэм аукъэ-некхэр ауплагъэх, заом ыкы Ioftshen-ным яветеранхэм якъэхэр аяа-кэбзагъэх.

Чыопсым тифэжъугъесакъ

Къэбзэнгъэм ыкы чыопсым икъэухумэн зэралытгъэхэм даклоу, ахэм фыщытыкэ хэхыгъэ зэрафашын фаем цыфхэр зэрэфагъэсэштхэм экологилем и Ильэс оклофекэ Ioft adashagъ. Ар зыпшэе ралхъа-тгъэхэм ашыгъэх тъэсэнгъэм ыкы культурэм иучирдени-хэр. Цыфыбэ зыхэлэжъэхэ Ioftkhabzexhэр къалами, районхэм ашыкагъэх. Искусствэхэм якъэлэцыккү еджаплэ-

хэм, тхылъеджаплэхэм аш-джехэр сабийхэр шэмбэт шыыхафхэм ахэлэжьагъэх, зенэкъокхэр зэхажагъэх. Творческа Ioftshen-хэр, сурэткъэ-пэльэгъонхэр, тхылъ лъетегъ-уюхэр, мастер-классхэр къэлэлцыккүхэм ныбжыккэхэм

170-у къагъэхвазырыгъэхэм анахь дэгъухэр ыкы дахэхэр къахахыгъэх, ахэр къэлэ зыгъэпсэфыпэ паркым дэтхэ чыгыгъэм апалъагъэх.

Чыопсым фэгъэхыгъэ Ioftkhabzexhэм, экологилем цыфым-кэ мэхъанэу илэр, ашкэ шэ-

ведникым иофишлэхэр экологилем и Ильэс шуагъэ кыхьэу зэрэкюштим яшыпкъэу пыльыгъэх. Мыекъуапэ ыкы Мыекъопэ районым яеджа-пэхэм ачэсхэ къэлэцыккүхэм зэхажэхэр Ioftkhabzexhэм, фестивальхэм, зэнэкъокхэм чанэу закыншагъэльэгъуагъ.

Ильэсыр икыгъ, тээкү нахь мышэми, тыкъээзыуухъэрэ ду-



Чыопсым икъэухумэн

Викторие щылэжьэп

Леопардхэм япчагъэ хэзигъэхъонэу зыышыгъ-гыщтыгъэх леопардэу Викториекэ зэджахъэхэм тхъамыкагъо къыщышыгъ, аар къушхъэм хэлъиха-гъэу къагъотыгъагъ.



Викторие цыфхэм шу альэгъугъагъ, чыпэхэм зэфэшьхъафхэм ахайзогъэхэхэйхэр, ишүүль хъугъагъэ, дэгъоу хахьо-щыгъ. Икыгъэ ильэсым ишыгъагъ изи, Абхазын нэс хъэктанлэ клогъагъ, унгээ чэтхэм ясэгъагъ, ау цыфхэм изэрар аригъэцыщтыгъэп. Чэц горэм унагъоу зыдэхуагъэм ибысым зэхи-лүлэгъэ клеткэм аар ришыгъэхъагъ, Шъэчэ питомникым иофишлэхэм макъэ аригъэу, Викторие къащэжыгъагъ.

Нэүжүм аар мэзито фэдизэ воль-ерым дэсигъэу пшээрлыкэ ралхъи мэзим хатуулжыгъагъ, леопард шырхэр къыхынхэу щыгъуыщтыгъэх.

Псэушхъэмрен лъипльэштыгъэх, ипсауныгъэ зэрэдэгъур ашэштыгъэх, ежьими ышхыщтыр къыгъотоу, гупсэ-фэу къушхъэхъяхэм къашкүхъэу хъугъагъэ.

Тээкү шагъэу Викторие видеокамерэхэм къаридзэштыгъэп, ыпэм фэдэу аар чыжэу lykыgъэу специалистхэр гугъэштыгъэх. Къыкхъэштыгъэ чыпэхэм ахэтхэу лъыхохээ, леопардым ихадэ къагъотыгъ. Iashkéэ яуагъэхэ щытэп, шэныгъэлэжъхэм къызэралорэмкэ, мэзим хэс псэушхъэхэм, шыххъэхэм, мэзыхъохэм е мэз-пчэнхэм ашыщ пэуцужыгъэхэм, къыткуягъэхэу алтытагъ.

Шъэчэ Лъепкъ паркым идируктор итуадзэ Умар Семеновын къызэрли-гъэмкэ, леопардищуу къушхъэм шых-фитэу хатуулжыгъэхэм мэзэ 36-рэ алтытагъэх, нэмыхк псэушхъэхэм юзэрафашихъэрэ зэрагъэшагъ.

Викторие чаныгъ, зыкъиухумэжын ылъэцыщтыгъ, ошхи, оси ашыщын-щыгъэп. «Псэушхъэхэм шхъас яэп, нахь лъэшыр атекло. Викторие ина-сып къыхыгъэп. Ау джыри чэтыуш-хо лъэпкын фэдэхэу, тапэкэ щырхэр къафэхъунхэу, леопардищ воль-ерым щагъэхъазырых. Ахэм псэушхъэхэм япчагъэ хагъэхъонэу ташиг-гутыгъ, — къыхигъэштыг У. Семеновын.

Урысые Федерацием чыопсым икъэухумэнкэ и Министерствэ ипашу Сергей Донским леопардхэр Кавказым икъушхъэхэм ашыгъэбэ-гъюжыгъэнхэмкэ и Гупчэ унашьо къыфишигъ къыхэгъэ ильэсым игъэ-мэфэ лъэхъан нэс леопард ныбжыкк-шэу къафатуущыщтым афэсакынхэу ыкыренеу анаэ атырагъэтинэу.

Кавказ заповедникым леопардхэр юзэрафашихъэхэм фэгъэхыгъэ федералын программэм Шъэчэ Лъепкъ паркыр, Кавказ биосферне заповедникир, псэушхъэе Iэлхэмкэ Дунэе фондыр (NWF), обществэу «Кавказ ичыопс Гупч» зыфиорэр дэлжэхэй. Ахэм Iэпилэгъуу къафэхъуу чыопсым икъэухумэнкэ Дунэе фондыр (MСОП) ыкы зоопаркхэмрэ аквариумхэмрэ Я Европейскэ ассоциацие (ЕАЗА).

(Tikorr.)

Тхъамафэм ихъугъэ-шагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгу клоцл Ioftkhemkэ и Министерствэ къызэритирэмкэ, щылэ мазэм и 15-м къыщегъэжъагъэу и 21-м нэс Республикэм бзэджэшлэгъэ 53-рэ юзэрахъагъ.

Ахэр: хъункэн бзэджэшлэгъэу 1, тгыуагъэхэу 14, гъэцлэгъэ зыхэль бзэджэшлэгъи 3, машинэр рафыжкын-7-рэ аукъуагъэу хэбзэхуумэкло къулыкхэм къыхагъэшыг. Бзэджэшлэгъэ зезихъэгъэ нэбгырэ 44-рэ агъен-фыгъ, зэхагын альэгъэгъэр процент 80-м ехъу.

Блэкыгъэ тхъамафэм Адыгейим иго-гухэм хъугъэ-шагъи 3 къатехъухагъ, ахэм алпкэ къикыккэ нэбгыри 3-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым къэрысхэу водитель 41-рэ къаубытыгъ, гъогурыкхоным ишапхъэхэр гъогогуу 3354-рэ аукъуагъэу къыхагъэшыгъ.

Кэп грамм 40

Къирахыгъ

Урысыем хэгъэгу клоцл Ioftkhemkэ и Министерствэ имежмуниципальна отделэу «Кошхъабл» зыфиорэм и оперативников ильэс 50 зыныбжь хуль-фыгъэу мы муниципалитетим юзэ-сурэм ылъэнхэмкэ улъэкунхэр зэхажагъэх. Хэбзэхуумаклохэм къэ-барэу алэкэлэгъэмкэ, мыш наркотикхэр иунэ щыгъынхэ ыкы ыгъэ-федэнхэ ылъэкиштэу ары. Хуль-фыгъэу ипсэуплэрэ щагум дэтхэ пэ-уалъэхэмрэ къызальхъухэм, амьгэ-унэфыгъэ пкыгъю зэкоцыщыхъагъэ къырагъотагъ. Къыпкъырахыгъэм из-хэткыкэ эксперт-криминалистхэм заупльэклум, ар къэлэу къычлэгъигъ.

наир нахь къабзэ тшыгъэ. Ау ар, зэгорэм джыри къэкюштим ильэсэу экологилем фэгъэхыгъэштим темыжэу, сыдигъуу тифэсакъ зэптынхэу ыкы къэ-тыхъумэнзу къытщегуу. Эко-логиер къабзэмэ, тэтишиэ-ныгы нахь пытэшт.

ШъАУКЪО Аслынгуаш.

зэкэмки грамм 40 фэдиз хъущыгъэ. Наркотикхэр иунэ зэрэшигъыгъэхэм хуль-фыгъэу ицэлэхъыгъ. Мы уахтэм зэхэфынхэр makloх.

Бзэджэшлэгъ къаубытыгъ

Мэфэ заулекэ узэкээзбэжьмэ, Мыекъуапэ дэт псэольшэл фирмэ горэм етыгъонхэ гухэль яэу нэбгыриту къеклыгъ, ау ахэр къэрэгъулэм къыль-эгъуэх. Бзэджашлэхэр хуль-фыгъэм шъэжыекэ хэпэдэхэх, загъэбиль-жыгъ. Мы хъугъэ-шагъэм епхыгъэу УФ-м хэгъэгу клоцл Ioftkhemkэ и Министерствэ иотделэу Мыекъуапэ юзэм исследственэ подразделение уголовнэ Ioft къызэуихыгъ. Хэбзэхуумаклохэм зы бзэджашлээр псынкээу къаубытыгъ, аш игусагъэри агъен-фыгъ, ар Ставрополь краим къикыгъэ къэлэ ныбжыккэу къычлэгъигъ. Ятлонэр бзэджашлээр къаубытынм пае полицием икулыкху-шэхэм оперативнэ ыкы следствен-нэ Ioftkhabzexhэр зэхажагъэх, охтабэ темышэу зышилсээрэ унэм ар къы-щаубытыгъ. Хэбзэхуумаклохэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, гүнэгүу краим къикыгъигъ а мэфэ дэдэхэм нэмыхк бзэджашлэгъэ зэрихъагъ, игусагъэ хуль-фыгъэм ятэ исотовэ телефон шуутигъуу. Бзэджашлэхэр охтэ гъен-эфагъэм зыщагъэхэ чыпэм нэбгыри-тлүр джыре уахтэм дэсих, зэхэфынхэр makloх.

АР-м хэгъэгу клоцл Ioftkhemkэ и Министерствэ ипресс-кулыкъу.

ЛъЭПКЪЫМ ыІКЪО шъыпкъ

Охытэ Александрэ сэрырэ ильэс 40 хүгъэй тээзэнбдэгэй. «Ишэн-хабзэрэ идунэететык! Эрэ зыгорэ хэбдзынэу хэлья шүүlyа?» сэлошь, мы калэм сылзэпльэшь, шыгкъэр поштмэ, аш фэдэ згъотырэп. Апэрэмкэ, Іэдэбныгъэшхо хэль. Ятлонэрэмкэ, кызыхэкыгъэ адыгэ льэпкыр гурэ псэреки шу ельэгъу. Ящэнэрэмкэ, кызыщаальфыгъэ Бэслъэнэй къуаджэ осэшхо фешлы, щигъупшэрэп.



Пстэуми зэршэй, 1942-рэ
ильэсүм, Ленинград кырашыгээ
сабый куп нэмьцхэм алэкламы-
гъэхъанэу кьюаджэу Бэслээ-
нэй щагъэбылтыгъягъэх. Джурут,
урсы сабыйхэр зыухумагъэ-
хэ анэхэм янэпэөртэл кьюаджэм
щигъэуцугъэнэр апэу зыгу къэ-
кыгъэр Охьутэ Александр.

Кылгъер Схвутъ Александр. Шу пшлэмэ, пшъхъекэл пфебэгъожъяа хабзэ. Израиль ѿщиц профессорым сабыйхэр къэзыгъянэжыгъяа ныхэм афэгъехыгъяа тхыль псай ытхыжыгъяа. Ари зыпкъ къикылыгъяэр Александр. Бэслъэнэй щаплужыгъяа сабыйхэмрэ ахэм къарыкъуа гъяэрэ афэгъехыгъяа фильмъ тырахыгъ. Иофшлагъяэр Урысыем ителеканалхэм, Из-

раиль, Америкэм, Францием, Инджылызым къащағъельэтъуағъ. Охұтә Александр иль-әпкъ фишіштымкіә шызығалорәр ышішәрәп, иамал къыхырыәмкіә ащ фәлажыэ.

«Адыгэ» зыфиорэ йошшаплэ и Александр. Ащ имурад шъхъаэр щэрджэсхэр зэрэгъешшэйнхэр, зэлтыкёнхэр ары, бэми иштуагъя аргэйкыи. Адыгэхэр Косовэ къызыращжыхэм, Минводы къухъэльатэр къыштысыгъяагь. Охъутг Александр ылгъяагь апэу хэхэсхэм ашыщэу къухъэльатэм къинкырэм машинэ ритынэу. Зериуагъэм фэдэу, апэу къехыгъя сабыим иунагъю «Жигули» фигъэшьошагь. Джаш

фэдэу ыгу зэүухыгъэу, игушыгъэу зыгъашшыпкъэжырэ адыгэл шыныпкъ

Александр фэгъэхыгъеу усэ, очерк, нэмэгдэл тхыгъабэ ат-хыгъ. Ахэм льapse афэхъугъэр ыгу зэлүхыгъеу ар ильэпкээ-гүхэм һэлжээгүү зэрафхэху-рэр ары. Адыгэ юфым фэгъэхыгъэмэ, Охуутэм ышлэрэм гүуни нээз илэл. Конферен-циехэр, йорытуатэм, бзэм афэгъэхыгъеу зэхахъэхэр зэхе-щэх. Аш ышлэрэ пстэур къэп-пчыншчүүштэл.

пчышынчылган.

тышыңағъэмі, Александр игу-
къэбзарьэ, игушыл дахэ пстэ
уми зэхашлэштэгъэ. Сыд ышла-
гъеми, зыфишлэрэр ильэпкье-
лиофхэр лъыгъектэгъянхэр-
ары. КыЩР-м иккуаджэу Хъэбээ-
щыш адыгэ Йорыуатэхэр зы-
угъоижкыгъэ Щерджэс Алый-
тхыльтышхо къыфыдигъэкыгъ.

Ильяс 15 хүүгэй Охын тэрэг Урысын Федерацаем шыгсаарахад ухэрээ адигэхэм якултуурээ автономие итхьамат. Къэраз лыгъом исхээ адигэхэр нахь дэгъюу зэрэшлэнхэмкээ, зэлтын клонхэмкээ аш бэ ышлээрэд Москва, Налыцк культурээ зэхахьэхэу ашеклокхэрэми аж зэхэшцаю ахэт.

Джырэблагъэ къуаджэу Кэнжэ щызэхашгъэ «Адыгэ бзыль-фыгъ-2017» зыфиорэ зэнэкъо-къум хэлэжьагъ, шүхъаф-тынхэри афишыгъэх. 1998-рэ ильэсым къыщегъэжьагъэу КъБР-м щеклокырэ зэнэкъою «Сыбзэ — сипсэ, сидунай» зыфиорэми зиахышхо хэзэ-шыхъягъэхэм Охытэр ашыщ. Ежьими аш фэдэ зэнэкъою Къэрэшэе-Щэрджэсым икъоджэ 17-м ашыригъэлокыгъ.

Мы уахтэм Александр имурадхэри маклэп. Лъэпкъ музей хэтэу, адыгэ Іэмэ-псымэхэр щащэнэу тучанышко зэтыргээпсыхъэ. Ыгу зэйухыгъеу дунаим тетышь, узынчъеу ильэсэйбэ къыгъяш!энэу сыйфельдо. Александр фэдэхэр ѿысатехы-пэх. Аш бын дахи ил — нахынжыгытлур, Тендржызрэ Ланэрэ, Эстонием ѿыригъэджахъэх, шиэнныгъе куу ял. Анахынкэ Эммэ Швейцарием щеджагь. Лъэпкъ юфым фэшьыпкъэхэу, ятэ ышшэрэм дырагъаштэу мэпсэух. Александррэ ишхъэгьусэу Зулифэрэ ябынмэ ябыныжыхэр ягушшуагъохэу зэдаплух, унэгъо насыпышыу. Сыфай Охьутэ Александр къыгъяш!агъэм мынахъ маклэу, лъэпкъым къышхъаплэу, джыри бэрэ фэпсэунэу.

Хъэшиүцэ
Мухъэмэд.

Гъэзетэу «Адыгэ псальэм» иредактор шъхьа, Къэбэртэе Адыгэ Хасэм итхьамат.

ЦЫФ ЗЭХЭТЫКІЭ-ЗЭФЫЩЫТЫКІЭХЭР

Бын Iужъур гъэбэжъу

Адыгэхэр егъашэм ежь алшъхыитуқэ
зыфашэжырыр ялусэу ыкли ябгъағэу щылагъэх.
Унагъохэм сабыибэ арысыгъ ыкли кіләләцүкүм
дәрмэныр, насыпыр къыдақлоу альытәштыгъ.

льыштыг бэх. Мы кэвччыгийн зэкэми уягувшысэмэ, хэтрэ цыифки анах ишикігээ витамин зэфэшхъафхэр зэкэ ахэльых. Тхүжьожыгье ка- стрюлэхэр кымафэм фагъехъа- зырыштыгъэх, аш нэмийкэу, щэм идэгүгъом тхууальэкэ тхуу щыг бэх.

Кыямэфэ лъэхъаным тхъачэ- тыр нахь яшхыныгъ, аш илэпсий или йэзэргүшхоба хэтки, чэт- псычтхэр щагум дээрэгъафэ- щтыгъэхэп, ыабэмэ, къаубытыти, чэтцыгс ыанэр е чэтлыбжье- сыхъатыпекэ къагъехъазыры-

щтыгъ. Къызэралотажырэмкіл, къымефшохэр щыләштыгъэх, унхэм ашхъяэшыщэу осыр къесэуи къыхэктыгъ, бэрэ чым ос пхъапхъар тельыштыгъ

Мыш фэдэ охтэ зэтебүтэгээм хъэн-шъэнэм, дэн-бзээным зыратыщтыг. Мэлцырцы цыклик ини зэгосау аз аукъэбзыщтыг, *етланэ* аджыщтыг, фэлэпэлсэхэу нахынжхээм ар

альытэштыгъ, зым имыхаме-
лэ адэс къыгос гъунэгүхэм
алуимыгъафэу ашыщтыгъэп. Хэз-
терыкхэри яхъоигъ, пхъэчай-
шхохэмкэ нэшэбэгу-къэбаскъэр
чыплтыр агъэштоуцтыгъэх.
Чыыгхатэхэр пыонышь, къэрэкэ-
дэдагъэх: мыэрьиси, къужин-
чэрэзи, пхъэгүли — къафэкы-
гъэу ялагъэр бэдэд, варенье-
зэфэшхъяфхэр эмалированнэ-
кастрюлэхэм артыхэу зэра-
хъэштыгъэх, къодыщтыгъэхэп.
Гъэучууылалхъэхэр ѿылагъэхэп. Ау-
къошынжынхэхэм артыт унэгэс-

и фэштыгъэх: ны-тыхэр, нэнэж-тэтэжхэр ыкчи кэлэццыкүхэр. Пүнгэгээм гүшүэ лые кыпамыгъэкэу льэшэу зэфэдэу анаэ тетыгъ, льэпкым шлоу хэлтийр зэкэ цыкык-цыклоу гүшүэлкэ — таурыххэмкэ, пышсэхэмкэ, орэдхэмкэ арагтшаштывгъ. Далоу рагасэштыгъэх, шэнхабзэхэм афаплууцтыгъэх. Унэгэо клоцым джащ фэдизир щизешуахыщтыгъ. Ашхыни, ашыгыны зэрагтэклүүчтэй, къэбзэльэбзагъэр якэсагь. Зэш-зэшыпхуухэр шу зэрэлтэйхүхэу, зэкэлдэлукыжыхэу, зэфегумэкыжыхэу кызызкэххүхэштывгъэх. Псы aklakлагъэм фэдэу кызызэлтихууцтыгъэх, зэрэлгынжыщтыгъэх. Нахь кызызэлтихууцэхэкэ, зыльэгтүхэрэм ана къафизыщтыгъ: кэлэ 1этэхьо иштгээ нэгушом, пшьэштэжье нэшүуцабзэм шыкур атырашынкыщтыгъ, сабийхэр, кэлэццыкүхэр арыба дунаим итыгъэнэбзийхэр. Ежхэми инхэм акырыглыхээз 1уш дээр загтэпсыштыгъ, йорышэ хуупхэхэу, еджэнэри якласэу зыкынзэтухыщтыгъ. Цыклуи ини ежь иамал елтыгъэу юфым ыгу fakloy ыкчи ылэ ekloy агъасэштыгъ. Etланэ шэнэгтээм ыуасэ льэпкым зызэхшэм, яльфигъэхэр зэрэргэлжэштхэм, нахьышум зэрэфащэштхэм льэшэу анаэ тетыгъ. Адыгэ бын 1ужкухэм къарыххувхагъэхэм еджэгъэгэсэгэе иныби, дэгүби къахэкигъ. Хэти ыгу пытэу риубытэн фаер сабий пэпчь ежь инасып Iахь зэрилэр ыкчи бын 1ужкур зэрэгбажжур ары

Зы сабыир улспэсэхэу изэ-
кь дэдэу къэбгъэнэныр пэсэл-
дыба, унагьом сабый щыхы ма-
къэр щизэлпымыру изыбээ зы-
хъукэ, узи, бзаджи, лайт ти-
унэмэ защадзыещт, псачуныгъэ
дахэ, гушлгъуабэ, насып арлы-
ышт. «Бын лужкур гъэбэжъу»
амышлэв тижхыхэм алгагъэл.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Урысые Федерацием и Президент ихэдзын ехъулэу телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэшт регион къэралыгъо организациехэр

(Кызыкээльыккорэр щылэ мазэм и 18-м кыыдэкыигъэ номерим ит).

N п/ п	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэр организацием ыцц	Къэбаржкугъэм иамалэу организацием зэхищэрэр	СМИ-р эзэрэклагъахъэрэ шыккэр (телеканал, радиоканал, телекъэтын, радиокъэтын)	Телекъэтынхэмрэ радиокъэтынхэмрэ зэхэщэгъэнхэмкэ лицензием диштэу СМИ-р зышальгъээссырэ чыпилэр	СМИ-р зэрэтхыгъэм ехъылэгъэ свидетельствэм ирегистрационнэ нэ номер	СМИ-р зэрэтхыгъэм ехъылэгъэ свидетельствэр къазыратыгъэ мафэр	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэр организацием иоридическэ адрес	Телерадиокъэтынхэм афэгъэзэгъэ организациер зэхэзыща гъэр (зэхэзыща гъэхэр)	Урысые Федерацием, Урысые Федерации и Урысые Федерацаем ишьольхэм ялахъэу уставной капиталым хэльыр	Яюфшэн пae бюджет мылькоу федеральнэ бюджетын, УФ-М ишьольыр ибюджет къыхажэкыигъэр зыфэдэр	Яюфшэн пae бюджет мылькоу федеральнэ бюджетын, УФ-М ишьольыр ибюджет къыхажэкыигъэр зыфэдизир	Телеканалыр, радиоканалыр (телекъэтыныр, радиокъэтыныр) хэушхяафыкыигъэу щыт-щымытыр
3	ГТРК-у «Адыгея» зыфилюрэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Радио России»	радиоканал	Адыгэ Республика (къ. Кошхабл, с. Красногвардейскэр, къ. Мыекъуапэ, п. Гъозэрыпль, ст. Даховскэр, п. Каменномостскэр, с. Новопрохладнэр, ст. Новосвободнэр, ст. Севастопольскэр, п. Усть-Сахрай, с. Хъымыщкэй)	ЭЛ N ФС 77-48131	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республика, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	Къэбархэр алэклэльэп	Къэбархэр алэклэльэп	Щытэп
4	ГТРК-у «Адыгея» зыфилюрэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Маяк»	радиоканал	Адыгэ Республика (къ. Мыекъуапэ, ст. Даховскэр, п. Каменномостскэр, с. Новопрохладнэр, ст. Новосвободнэр, ст. Севастопольскэр, п. Усть-Сахрай, с. Хъымыщкэй)	ЭЛ N ФС 77-48132	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республика, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	Къэбархэр алэклэльэп	Къэбархэр алэклэльэп	Щытэп

Урысые Федерацием и Президент ихэдзын ехъулэу телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэшт муниципальнэ организациехэр

N п/ п	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэр организацием ыцц	Къэбаржкугъэм иамалэу организацием зэхищэрэр	СМИ-р эзэрэклагъахъэрэ шыккэр (телеканал, радиоканал, телекъэтын, радиокъэтын)	Телекъэтынхэмрэ радиокъэтынхэмрэ зэхэщэгъэнхэмкэ лицензием диштэу СМИ-р зышальгъээссырэ чыпилэр	СМИ-р зэрэтхыгъэм ехъылэгъэ свидетельствэм ирегистрационнэ нэ номер	СМИ-р зэрэтхыгъэм ехъылэгъэ свидетельствэр къазыратыгъэ мафэр	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэр организацием иоридическэ адрес	Телерадиокъэтынхэм афэгъэзэгъэ организациер зэхэзыща гъэр (зэхэзыща гъэхэр)	Муниципальнэ образованиехэм ялахъэу уставной капиталым хэльыр	Яюфшэн пae бюджет мылькоу чыпилэ бюджетын къыхажэкыигъэр зыфэдэр	Яюфшэн пae бюджет мылькоу чыпилэ бюджетын къыхажэкыигъэр зыфэдизир	Телеканалыр, радиоканалыр (телекъэтыныр, радиокъэтыныр) хэушхяафыкыигъэу щыт-щымытыр
1	Муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районным» имуниципальнэ бюджет учреждениеу «ТВ «Зарево»	«Зарево»	телеканал	п. Зарево, Адыгэ Республика	ЭЛ N ТУ 23-00890	18.06.2012	385440, Адыгэ Республика, Шэуджэн район, къ. Хъакуриинхэбл, Шэуджэнэм иур., 9	Адыгэ Республикаемкэ муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районным» иадминистрации	100.0	Къэбархэр алэклэльэп	Къэбархэр алэклэльэп	Щытэп
2	Муниципальнэ бюджет учреждениеу «Мыекъопэ телевидениер»	«Мыекъопэ телевидениер»	телеканал	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республика	ЭЛ N ТУ 23-01637	20.03.2017	385006, Адыгэ Республика, къ. Мыекъуапэ, Хъахууратэм иур., 218	Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрации	100.0	2016-рэ, 2017-рэ ильэс хэм муниципальнэ бюджетын къыхажэкыигъэе субсидиехэр	сомэ 10415100.00-рэ сомэ 13320300.00-рэ	Щытэп
2		«Кубань 24»	телеканал	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республика	ЭЛ N ФС 77-58836	28.07.2014						Щытэп
3	Муниципальнэ бюджет учреждениеу «Тэхъутэмькье муниципальнэ телевидениер» (ТМТ)	«Тэхъутэмькье муниципальнэ телевидениер» (ТМТ)	телеканал	Адыгэ Республика, Тэхъутэмькье район	ЭЛ N ТУ 23-01592	08.07.2016	385100, Адыгэ Республика, Тэхъутэмькье район, къаджэу Тэхъутэмькье, В.И. Лениным иур., 53	Адыгэ Республикаемкэ муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмькье районным» иадминистрации	100.0	Къэбархэр алэклэльэп	Къэбархэр алэклэльэп	Щытэп
4	Муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районным» имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Кошхъэблэ телевидениер»	Муниципальнэ бюджет учреждениеу «Кошхъэблэ телевидениер»		Адыгэ Республика, Кошхъэблэ район, къаджэу Кошхъабл	ЭЛ N ТУ 23-01041	17.12.2012	385400, Адыгэ Республика, Кошхъэблэ район, къаджэу Кошхъабл, Лениным иур., 10	Муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районным» иадминистрации	100.0	Къэбархэр алэклэльэп	Къэбархэр алэклэльэп	Щытэп

